

**Yleiskatsaus tekijänoikeus-
toimikunnan työhön**
Professori Niklas Bruun
IPR UNIVERSITY CENTER
Tekijänoikeusfoorumi, Säätytalo 16.11.2011

Toimikunnan tehtävä

- Tekijänoikeustoimikunnan tehtävänä on käsitellä lainvalmistelun suuntaviivojen asettamista, arvioida tekijänoikeuslainsäädännön uudistustarvetta ja valmistella mahdollisten uudistusten suuntaviivoja ministeriölle, ottaen huomioon yhteiskunnallinen, taloudellinen, tekninen ja kansainvälinen kehitys;
- käsitellä Suomen hallituksen kannanmuodostuksen tueksi EU:hun liittyvien lainsäädäntö-asioiden ja kansainvälisten sopimusasioiden valmistelua;
- antaa näitä asioita koskevia ehdotuksia opetusministeriölle

Toimikunnan työskentely 2010-11

Tausta: Tekijänoikeustoimikunnan lain 3. lukua koskeva mietintö keväällä 2010 (2010:9)

- ❑ Yleisluontoinen mietintö, jossa yleisesti pohdittiin toimintaympäristön ja kansainvälistä lainsäädännön kehitystä sekä eri intressipiirien näkemyksiä
- ❑ Toistaiseksi ei lainsäädäntömuutoksia.

Vrt Ruotsi (Avtalad upphovsrätt, SOU 2010:24)

Uusi alku – käytännön- läheinen työsuunnitelma

Pyrkimys on selvittää ja ratkaista konkreettisia ongelmia:

- 1) Televisioyhtiöiden ja lehtikustantajien arkistojen käyttö
- 2) Linkittämiseen liittyviä oikeudellisia ongelmia
- 3) Verkkotallenteisiin liittyvät ongelmat
- 4) Oikeuksien toteuttamiseen (enforcement) liittyvät kysymykset

Kansainvälinen kehitys

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/77/EU, annettu 27 päivänä syyskuuta 2011, tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajasta
- Euroopan komission ehdotus direktiiviksi orpoteosten tietyistä sallituista käyttötarkoituksista on annettu 24.5.2011, KOM (2011) 289 lopullinen
- Vihreä kirja audiovisuaalisten teosten verkkojakelusta EU:ssa (KOM (2011) 427

Eräiden arkistojen tehostettu hyödyntäminen

- Radio- ja televisioyrityksillä (erityisesti YLE, mutta myös MTV ym.) on laaja ohjelmistoarkisto
- Jo vuodesta 1996 on pohdittu – myös pohjoismaisella tasolla – miten niitä voitaisiin hyödyntää
- Ongelmana on, että ohjelmilla on valtava määrä oikeudenhaltijoita, joiden tavoittaminen – joskus identifioiminen – on vaikeata

Kysymyksenasettelu – miten?

- ❑ Suora sopiminen vaikeata oikeudenhaltijoiden määrän ja ajan kulumisen vuoksi
- ❑ Pakkolisenssi, joka oikeuttaisi ohjelmien hyödyntämiseen korvausta vastaan ilman erillissopimusta, ei innosta oikeudenhaltijoita.
- ❑ Sopimuslissenssisäännös (voimassa oleva tekijänoikeuslain 25g §) koskee uudelleen lähettämistä, mutta ei esim. erityyppistä on-demand palvelua verkon kautta.

Toimikunnan ratkaisu

Luodaan uusi sopimuslissenssisäännös, joka selkeästi laajentaa tekijänoikeuslain 25g §:n soveltamisalaa:

- 1) Se koskisi sekä lähettäjäyrityksiä että lehtikustantajia (lehtiarkistoja)
- 2) Se koskisi myös kappaleiden valmistamista ohjelmien välittämistä varten sekä ohjelmien välitystä yleensä

Toimikunnan ratkaisu 2

Ajallinen ulottuvuus:

ennen 1.1.2002 lähetetty radio- tai televisiolähetys

ennen 1.1.1999 julkistettu sanoma- tai aikakauslehti

Säännös ei koskisi teosta, jonka käytön tekijä on kieltänyt

Arkistokäyttö (uud. 25 g §)

Arkistoidun ohjelman ja lehden uudelleen käyttö

25 g §

Lähettäjäyritys saa sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, välittää yleisölle ohjelman, ja valmistaa välittämistä varten ohjelmasta kappaleen, siihen sisältyvine teoksineen, jos kyse on lähettäjäyrityksen tuottamasta tai tilaamasta ja ennen 1.1.2002 lähetetystä televisio – tai radio-ohjelmasta.

Lehtikustantaja saa sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, välittää teoksen yleisölle, ja valmistaa välittämistä varten teoksesta kappaleen, jos teos sisältyy lehtikustantajan ennen 1.1.1999 julkaisemaan sanoma- tai aikakauslehteen.

Mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske teosta, jonka käytön tekijä on kieltänyt.

Kaupallinen linkittäminen

Toimikunta tilasi kaupallista linkitystä koskevan selvityksen OTT, dosentti *Taina Pihlajarinteeltä*, KATTI, HY

Tausta: Uusia palveluja kuten uutisaggregointi, hakukoneet, syötteenlukupalvelut, sosiaaliseen mediaan liittyvät palvelut ym.

Kaupallinen linkittäminen 2

Tavoite:

Selvittää avoimessa tietoverkossa tapahtuvan kaupalliseen linkittämiseen liittyviä tekijänoikeudellisia ongelmia ennen kaikkea voimassa olevan oikeuden kannalta ja silloin kun kyse on ns. laillisesta aineistosta (eli kun linkitetään suojattuun aineistoon, josta linkittäjä tietää, että se on verkossa oikeudenhaltijan luvalla).

Kaupallinen linkittäminen 3

Pihlajarinteen selvitykseen sisältyy paitsi voimassa olevaa oikeutta koskevia selventäviä arvokkaita analyyssejä, myös oikeuspoliittisia kannanottoja.

Ongelmana on, että linkittämisen internetympäristö ei tunne kansallisia rajoja, joten kansallisen lainsäädäntöpolitiikan liikkumavara on pieni. EU-säätelyn aikaansaaminen taas on vaikeata.

Verkkotallennuspalvelut

Idea: Tarjotaan palvelut, joilla kuluttaja voi siirtää TV-ohjelman katseluaikaa hänelle sopivaksi tai arkistoida ohjelmia ja katsoa niitä halutessaan.

Toteutetaan teknisesti eri tavoin: mm. erikseen ostetuilla laitteilla (digiboksit) tai internetin kautta.

Verkkotalennepalvelut 2

Ongelmat:

1. Eräiden palvelujen tekijänoikeudellisen luokittelun tulkinnanvaraisuus.
2. Toimivien sopimusmekanismien puuttuminen osittain johtuen kohdasta 1.
3. Palvelut dynaamisessa kehitysvaiheessa, lainsäädäntö uhkaa estää markkinoiden kehittymistä ja parhaiden teknisten ratkaisujen käyttöönottoa.

Ongelmana verkkotalennepalvelut

Vaihtoehdot:

- 1) Suora sopiminen
(sisällöntuottajat/televisioyhtiöt/palvelujen tarjoajat)
- 2) Sopimuslisenssi (mikä järjestö?)
- 3) Toiminnan kehittäminen yksityisenä kopiointina siltä osin kuin se on mahdollista

Toimikunnan työn loppusuora

- Laaja mietintö valmistunee tämän vuoden loppuun mennessä, se luovutettaneen ministerille tammikuussa 2012.
- Mietintö lähtee varmaankin lausuntokierrokselle
- Jatkovalmistelua tarvitaan, mietinnön esitysten kypsyyssaste tulee vaihtelevaan teemasta riippuen
- Toimikunnan työskentelyilmapiiri on parempi kuin edellisen toimikunnan aikana 2009-10.

Yhteystiedot

Professori Niklas Bruun
Tekijänoikeustoimikunnan puheenjohtaja

IPR University Center
PL 4 (Yliopistonkatu 3)
00014 Helsingin yliopisto

puh. +358 50 5996801

bruun@iprinfo.com

www.iprinfo.com